

tetlenül rányomta bélyegét a főiskolai tanárképzés ügyére. De az elvi, eszmei irányítás mellett az általános iskolai tanárképzés érdekeit szolgálta gyakorlati tevékenységével is: a 23 éves oktatói munkával és a tizenötöt meghaladó főiskolai jegyzettel, amelyek témaköre az irodalomtudomány legkülönbözőbb területeihez kapcsolódik. Jegyzeteinek jellemző jegyei — éppúgy, mint előadásainak — az egzakt pontosság, a szigorú logikai rend, az összefüggések feltárása, a magas színvonalú elemzőmunka és a világos megfogalmazás.

De ezek az erényei tudományos és a tudományt népszerűsítő munkásságának is. Publikációinak száma meghaladja a százat. Lappangó irodalmi dokumentumokat derített fel és adott közre. Számos könyvkritikát, vitacikket, évfordulói írói arcképet és értékelést írt. Irodalomtörténeti munkásságának fő területe a felvilágosodás kora és a reformkor volt. Elkezdte Garay János életművének monografikus feldolgozását. Egyetemi tanulmányainak befejezésétől kezdve tevékenyen részt vett a szűkebb haza, Pécs, Baranya és a Dunántúl irodalmi életében. A *Jelenkor* és a *Dunántúli Napló* állandó munkatársa, az előbbinek néhány éven át szerkesztőségi tagja volt. Emellett Pécs és Baranya irodalmi múltjának kiváló ismerője — és kutatójaként is szolgálta a vidék irodalmi és szellemi életének erősítését.

Irodalmi munkásságának középponti területe mégis az ifjúsági irodalom lett. Kolta Ferenc érdeme, hogy az ifjúsági irodalom nem mutató, viszont nagyon fontos (a Magyarországon megjelenő szépirodalmi művek 1/3-a ifjúsági irodalmi alkotás!), gazdátlan területét vállalta. Tisztázta az ifjúsági irodalom fogalmát, meghatározta sajátos esztétikai követelményeit, felvázolta a pedagógiával való kapcsolatainak problematikáját, s foglalkozott az ifjúság olvasáslélektani sajátosságaival. Mindez elsősorban 1964-ben megjelent *Ifjúsági irodalom* c. egységes tanárképző főiskolai jegyzetében valósult meg (Tankönyvkiadó, Bp., 1964.). (Kivüle legjelentősebb tanulmányai még e területen: *20 év ifjúsági irodalma*. Jelenkor, 1965/6—8., majd a Tóth Dezső szerkesztette *Élő magyar irodalom* c. akadémiai kiadványban, Bp. 1969., *Az ifjúsági irodalom elvi kérdése*. Jelenkor, 1966.) Több tanulmánya jelent meg orosz, lengyel és német folyóiratokban, szoros kapcsolatban állott külföldi ifjúsági irodalmi kutatóintézetekkel.

Kolta Ferenc emlékét nemcsak azért őrizzük, mert önzetlen, segítségre kész, jó ember volt, hanem azért is, mert adósai vagyunk munkája folytatásával.

Péczezy László

A Reneszánsz-kutató Csoport 1972. évi munkája

A Reneszánsz-kutató Csoport 1972. évi tevékenységét az előző évben megtervezett és megindított, jórészt nemzetközi kooperációban készülő, nagy munkálatok (v.ö. ItK 1972. 411—412.) kibontakozása jellemezte. Elkészült a moszkvai Gorkij Intézettel közösen készülő reneszánsz-tanulmánykötet magyar tanulmányainak a fele, valamint a montaubani Barokk Intézet számára vállalt, a magyarországi barokkal foglalkozó kötet tanulmányainak kétharmad része. A kelet-európai reneszánszról készülő vállalkozásunkhoz sikerült megnyernünk a Lengyel Tudományos Akadémia varsói Irodalomtörténeti Intézetének közreműködését. Erőteljesen tovább folytatódott a Csoport legnagyobb nemzetközi vállalkozásának, az AILC égisze alatt készülő nagy, négykötetes reneszánsz-szintézis előkészítése. Az év folyamán megtörtént a munkatársak felkérése, június végén pedig Párizsban sor került a munka állásának megvitatására és a problémák egyeztetésére, Eva Kushner és André Stegmann professzorokkal, a másik két szervezőközpont vezetőivel. A Csoport által vállalt fejezetek megírására sikerült megnyernünk számos magyar szakember mellett több kitűnő tudóst Lengyelországból, az NDK-ból és Romániából is.

A Csoport 1972. évi tevékenységének legjelentősebb eseménye a március 27—31.-én Pécsen megrendezett Janus Pannónius ülésszak volt. Az érdekelt egyetemi tanszékekkel közösen *Kardos Tibor* akadémikusnak, a Csoport Tudományos Tanácsa tagjának elnöklete alatt megrendezett ülésszakon 32 előadás hangzott el, magyar és külföldi szakemberek részéről. A Csoport tagjai közül *V. Kovács Sándor*, egyúttal az ülésszak tudományos titkára tartott előadást. A tanulmányok teljes anyaga külön kötetben fog megjelenni, egy részük idegen nyelveken már az *Acta Litteraria* 1972. évi 3—4. számában is megjelent. (Az ülésszak ismertetését lásd: ItK 1972. 130—131.)

A Csoportnak a régi magyar irodalomtörténeti tanszékekkel közösen tartott felolvasó ülés-sorozata az egész év folyamán rendszeresen folytatódott. 1972-ben az alábbi előadások hangzottak el:

Amadeo Di Francesco (Roma): A Szép Comedia szerepe Balassi poétikájának fejlődésében (január 5.)

Keserü Bálint: Az Újfalvi-per (február 2.)

Vujcsics D. Sztoján: A délszláv és a magyar énekköltés a XVI. században. (Aszimmetrikus délszláv sorfajok) (március 1.)

Jean-Claude Margolin (Tours): État présent des études érasmienne (március 24.)

Josef I. Jsewijn (Leuven): État présent des études lipsiennes (március 24.)

Bors Irén: A levélíró Zrínyi (április 26.)

Nemeskürty István: Heltai Ponciánusa és a magyar reneszánsz szórakoztató próza (május 17.)

Esze Tamás: Sztárai Gyulán (június 21.)

Merényi Varga László: Korai erkölcsfilozófiai fordításirodalmunk stílusproblémái (október 4.)

David B. Quinn (Liverpool): The life and work of Stephen Parmenius (október 9.)

Botta István: Ki volt Melius? (október 18.)

Horváth Iván: Balassi líratörténeti helye (november 24. Szegeden)

Tóth István: Balassi akrosztichonjai (november 24. Szegeden)

Olasz Sándor: Kálvin poétikai nézeteinek magyarországi kisugárzásáról (november 24. Szegeden)

Kathona Géza: Szegedi Kis István (november 25. Szegeden)

Bálint Sándor: Szeged XVI. századi szellemi életéről (november 25. Szegeden)

Varga Imre: Koháry István költészete (december 20.)

1972-ben a Csoport egyes tagjai részt vettek és előadást tartottak külföldi tudományos rendezvényeken. Így Klaniczay Tibor részt vett a római Accademia dei Lincei május 23–24-én rendezett Anjou-kollokviumán, és ott előadást tartott „Francescani e domenicani nella letteratura ungherese dell'epoca Angioina” címmel. A varsói Magyar Tanszék húszéves fennállása alkalmával rendezett lengyel–magyar kapcsolattörténeti ülésszakon (Varsó, október 25–27.) a Csoport részéről előadást tartott Varjas Béla „Die Erzählung in Vers und Prosa in der polnischen und ungarischen Literatur des XVI. Jahrhunderts”, Pirnát Antal „Ungarische Humanisten im Hofe des St. Báthori in Krakau” és Horváth Iván „Pour une analyse comparée de la syntaxe de la strophe Balassi” címmel.

1972 folyamán a Csoport új munkatárssal is gazdagodott, Bitskey István személyében, aki szeptemberben aspiránsi minőségben kezdte meg munkáját, Pázmány Péterről szóló disszertációjának megírását.

K. T.

Verseghy-Emléknapok Szolnokon

(1972. december 14–15.)

Verseghy Ferenc halálának 150. évfordulója alkalmával a Magyar Irodalomtörténeti Társaság, az MTA Irodalomtudományi Intézetének XVIII. századi kutatócsoportja, a Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár és a TIT Szolnok megyei elnöksége tudományos emlékülést rendezett. A város vezetősége nevében Zakár Zoltán köszöntötte a résztvevőket, megnyitó szavai után Vörös Károly, az MTA Történettudományi Intézetének munkatársa tartotta meg a kétnapos ülésszak első előadását, „A középtiszai táj Verseghy korában” címmel. A költő szülőföldjének XVIII. századi helyzetét vizsgálta, különös tekintettel a megyeszékhely lakóinak népesedési, foglalkoztatási viszonyaira, a feudális keretek között kibontakozó paraszti árutermelés nyomán meginduló kispolgárosodási folyamatra. Csetri Lajos, a JATE tanára azt vizsgálta, hogy a nyelvölcelet alapkérdéseire milyen választ találunk Verseghy nyelv tudományi műveiben — rámutatott Verseghy nézeteinek empirista jellegére, a nyelvetelkezés herderi felfogásának nála leegyszerűsített interpretációjára. Az első napi előadások sorát Bartha Lászlóné ny. gimn. igazgató Verseghy retorikájáról szóló előadása zárta, a költő Analyticae...-jének a szónoklásról szóló része alapján ismertette az ékeszólás művészetéről vallott nézeteinek rendszerét. — Az ülésszak második napján Orosz László irodalomtörténész előadása Verseghy verstani nézeteiről szólt, bizonyította Verseghy úttörő jelentőségét a nyugat-európai verselés meghonosításában. Kovács Ferenc, a szolnoki Dolgozók Gimnáziuma igazgatója Verseghy nyelvi törekvéseinek korszerűségéről beszélt, főleg a nyelvművelő Verseghy időtálló gondolatait emelte ki. Verseghy és néhány kortársa versfordító módszerével foglalkozott Notheisz János, a TIT Szolnok megyei szaktitkára „Szolgai és szabad utánzás” című dolgozata, Horatius Ad Thaliarcum című ódájának Verseghy-féle műfordítását vetette össze Virág Benedek, Édes Gergely, Berzsenyi Dániel s egy névtelen fordításával. Notheisz Jánosné, a Verseghy Könyvtár pedagógiai szolgálatának vezetője „Szerencsés nemzetiesítés” című előadásában Verseghy Kaczejfalviját hasonlította össze eredetijével, A. Lafontaine Der Naturmensch oder Natur und Liebe című regényével, rámutatott a fordító változtatásainak tartalmi okaira s a kor magyarításainak módszereire. Az előadások dr. Kardos Józsefné, a Verseghy Könyvtár csoportvezetőjének Verseghy utóéletéről szóló referátumával fejeződtek be. A széles körű bibliográfiai kutatásokon